

Хэзыгъэгъуазэ.

Рабочэ программэр зэхэлъхъащ пэщлэдзэ классхэм я программэм (зэхэзылъхъахэр: Багъ Николай, Джаурджий Хьэтыкъэ, Ержыб Аслъэн) ипкъ итклэ.

Къеджэныгъэ урокхэр 2-4 классхэм щоклукл.

Пэщлэдзэ классхэм щадж учебнэ предмет нэхъыщхьэхэм ящыщ зыуэ къоув къеджэныгъэр. Ар цыкълухэм я гупсысэм зиужьынымклэ, гъэсэныгъэ ягъуэтынымклэ лэмалышхуэщ.

Къеджэныгъэм и пашхьэ къиувэ къалэн ин дыдэхэм ящыщ: къеджэныгъэмклэ пэщлэдзэу ягъуэта есэныгъэхэр егъэфлэклуэныгъэр тэмэму, ирижэу, гъэхуауэ къеджэныр егъэфлэклуэныр, художественнэ тхыгъэхэр цыкълухэм зыхегъэщлэныр, тхыгъэм елэжьыфу егъэсэныр, еджаклуэхэм я бзэм зегъэужьыныр.

Адыгэбзэ еджэным тхьэмахуэм сыхьэтитл хухахаш.

Предметыр джынымклэ къэдгъэсэбэп тхылъхэр:

1. Сонэ Абдулчэрим, Дол Хьусен, Анэдэлъхубзэ, 3 класс, Налшык, «Эльбрус», 2014.
2. Усэхэр, хьыбархэр, псысэхэр (уроком щаджым нэмыщл кызэджапхьэ тхыгъэхэр) 3-4 классхэм папщлэ, Налшык, «Эльбрус».

Мурадыр:

- еджаклуэхэм я къеджэклэм, я бзэм, я гупсысэклэм зегъэужьын, клэлъыплъыныгъэ егъэклуэклын;
- бзэм и хабзэ гуэрхэр зэрагъэпэщыным, абы къыдэклуэуи вывод щхьэхуэхэр щыным, упщлэхэм жэуап етыным хуэгъэсэн;
- тхыгъэм гъэсэныгъэ и лъэныкъуэклэ хэлъ гупсысэр кыыхегъэгъуэтэн;
- еджаклуэхэм къагурылуэн адыгэбзэмрэ адыгэ лъэпкъымрэ гуэхьплэ имылуэ зэрызэпхар, абы ипкъ итклэ адыгэбзэр флыуэ лъагъун икли къабзэу, шэрыуэу ирипсэлъэн зэрыхуейр;
- флыр лейм, сэбэпыр зэран хъум къыгуагъэклыфу, лейр лүмпэм ящлыфу, зэран хъум пэщлэуэвфу зэрыщытын хуейр егъэщлэн

Ещанэ гъэ еджэгъуэм и клэм деж еджаклуэхэм ящлэн хуейхэмрэ яхузэфлэклыпхьэхэмрэ.

1. Кызэдджэ художественнэ тхыгъэр зэхашлыклыу, тэмэму, гъэхуауэ, зыхашлэу, ирижэу, псалъэхэр къанэ щлагъуэ щымылуэ зэрыпсэууэ кърахыу къеджэн. Кызэдджэм къиклым хуэфашэ макъ (интонацэ): хуабжьагъ- псынщлагъыр (темп), логикэм елтыта хэкъуэзэныгъэ, макъым зегъэлэтын, гъэлъэхъшэнхэр кыыхуагъуэтыфу егъэсэн.
2. Я мынэлуасэ тхыгъэм зы дакъыкъэм псалъэ 75-80 кърахыфыныр и хуабжьагъыу къеджэфу егъэсэн.
3. Текстым къилуатэ луэхугъуэхэр кызырэзэклэлъыклуэр, ахэр зэрызэпхамрэ зэрызэхушытынымрэ къахутэфын икли къагурылуэн, тхыгъэм теухуа упщлэхэм ират жэуапхэр зэрыпэжым щыхьэт техъуэ лыхьэ кыыхаубыдыклыурэ, къеджэфын.
4. Тхыгъэр езыр- езырурэ лыхьэ- лыхьэу ягуэшыфын икли апхуэдэ лыхьэхэм нэхъыщхьэу къилуатэр кърахыфын.
5. Тхыгъэ псом зэрыщыту къалуатэ мыхьэнэ нэхъыщхьэ къахутэфын, егъэджаклуэр къадэлэпыкыурэ.
6. Кызэдджар кызыралуэтэжын план ягъэувыфын икли а планым тету гъэклэщлауэ къалуэтэжыфын, гъэклэщлынымклэ егъэджаклуэр къадолапыкыу.
7. Тхыгъэм псалъэклэ сурэт хуашлыфу егъэсэн, еджаклуэхэм я бзэм зегъэужьын.
8. Кызэдджар убгъуауи хэчыхъури къалуэтэжыфын.

9. Езыхэр зыхэт еджаклуэ коллективым и гьащлэм, сабийхэм теухуауэ хьыбар зэхалъхьэфын.
10. Персонажхэм, абыхэм я луэхушлагэхэр, щхьэусыгуэхэр, природэм и теплэхэр зыхуэдэр кыигьэлъэгьуэн щхьэклэ тхаклуэм тхыгьэм кышцигьэсэбэп псалъэ щхьэхуэхэр, псалъэ шэрыуэхэр езыхэм тхыгьэм кыхагьуэтэфу егъэсэн.
11. Художественнэ тхыгьэхэм ябгъэдэлъ шытыклэ щхьэхуэхэм практикэм ипкъ итклэ гу лъатэн: псысэм (телъиджэ, фантастикэ зэрыхэлъым), басням (персонажу хэтхэр, кыбгурагьалуэ мыхьэнэр зыхуэдэр- аллегорие, ущие, мораль), усэм (зэщлэжьыуэ, рифмэ, хэкьузэныгьэ зэхуэдэхэр- ритмэр, шлэрэщлагьэр, метафорхэр)

Къеджэнымклэ ягъуэтын хуей есэныгьэхэр.

12. Къызэджэ художественнэ тхыгьэр зэхашлыкыу, тэмэму, гьэхуауэ, зыхашлэу, ирижэу, псалъэхэр къанэ щлагьуэ шымылэу зэрыпсэуэ кьрахыу къеджэн. Къызэджэм кыиклым хуэфашэ макъ (интонацэ): хуабжьагь- псынщлагьыр (темп), логикэм елгыта хэкьузэныгьэ, макьым зегьэлэтын, гьэлъэхьшэнхэр кыхуагьуэтыфу егъэсэн.
13. Я мынэлуасэ тхыгьэм зы дакыкьэм псалъэ 75-80 кьрахыфыныр и хуабжьагьыу къеджэфу егъэсэн.
14. Текстым кылуатэ луэхугьуэхэр кызырэзэклэлъыкыуэр, ахэр зэрызэпхамрэ зэрызэхуштынымрэ кьахутэфын икли кьагурылуэн, тхыгьэм теухуа упщлэхэм ират жэуапхэр зэрыпэжым шыхьэт техьуэ лыхьэ кыхаубыдыкыуэр, къеджэфын.
15. Тхыгьэр езыр- езырурэ лыхьэ- лыхьэу ягуэшыфын икли апхуэдэ лыхьэхэм нэхьыщхьэу кылуатэр кьрахыфын.
16. Тхыгьэ псом зэрыштыу кьалуатэ мыхьэнэ нэхьыщхьэ кьахутэфын, егъэджаклуэр къадэлэпыкьуэр.
17. Къызэджар кызыралуэтэжын план ягъэувыфын икли а планым тету гьэклэщлауэ кьалуэтэжыфын, гьэклэщлынымклэ егъэджаклуэр къадэлэпыкьу.
18. Тхыгьэм псалъэклэ сурэт хуашлыфу егъэсэн, еджаклуэхэм я бзэм зегъэужьын.
19. Къызэджар убгьуауи хэчыхьури кьалуэтэжыфын.
20. Езыхэр зыхэт еджаклуэ коллективым и гьащлэм, сабийхэм теухуауэ хьыбар зэхалъхьэфын.
21. Персонажхэм, абыхэм я луэхушлагэхэр, щхьэусыгуэхэр, природэм и теплэхэр зыхуэдэр кыигьэлъэгьуэн щхьэклэ тхаклуэм тхыгьэм кышцигьэсэбэп псалъэ щхьэхуэхэр, псалъэ шэрыуэхэр езыхэм тхыгьэм кыхагьуэтэфу егъэсэн.
22. Художественнэ тхыгьэхэм ябгъэдэлъ шытыклэ щхьэхуэхэм практикэм ипкъ итклэ гу лъатэн: псысэм (телъиджэ, фантастикэ зэрыхэлъым), басням (персонажу хэтхэр, кыбгурагьалуэ мыхьэнэр зыхуэдэр- аллегорие, ущие, мораль), усэм (зэщлэжьыуэ, рифмэ, хэкьузэныгьэ зэхуэдэхэр- ритмэр, шлэрэщлагьэр, метафорхэр)

Урокым кышцидгьэсэбэп Іэмалхэр:

- акылым зегъэужьын Іэмалхэр (развивающие игры);
- творческэ лэжьыгьэхэр (творческие работы);
- лэжьыгьэм епха луэхугьуэхэр зэрызыхагьэкл упщлэхэр ;
- кьэхутэныгьэ лэжьыгьэхэр (поисковая работа);
- урок зэхэпща (интегрированные работы).

Еджаклуэхэм ящлэн хуейхэмрэ яхузэфлэклыпхьэхэмрэ.

1. Макъ жыгьыжыгьхэмрэ макъ дэгухэмрэ.
2. Дамыгьэ 1-р хьэрфыпкъэу зыхэт хьэрф зэгуетхэм хуэдэхэр псалъэм шызэтрихьэклэ я тхыклэр.

3. Псалъэм и кӀуэцӀкӀэ а- мрэ э- мрэ щызэхагъэгъуашӀуэ Ӏууэ щытыным и щхьэусыгъуэ ударенэм епхауэ зэрыщытыр.
4. Префикс зы- зэ-хэм я тхыкӀэм и шапхъэ нэхъ тыншхэр.
5. Псалъэпкъым и кӀэм Й щатхыр. Макъ дэкӀуашӀуэ у- й-хэм къакӀэлъыкӀуэ макъзешӀ ы-р зэрамытхыр.
6. Псалъэм и зэхэлъыкӀэр.
7. Щхъэ префиксхэмрэ цӀэ унейхэмрэ щызэщӀыгъум я тхыкӀэр.

Программэм и зэхэлъыкӀэр.

Анэдэлъхубзэр джыным илӀэсым хухех сыхьэт 70 (тхьэмахуэм сыхьэт 2).

Абы щыщӀу:

1. ӀуэрыӀуатэ -12
2. ДыкӀэзыухъуреихъ дунейр -6
3. Бжыыхъэ- 5
4. Сабийхэм я хьэл- щэныр- 8
5. ЩӀымахуэ- 6
6. Лэжыгъэм цӀыхур егъэлъапӀэ- 11
7. Дунейм и щӀэрэщӀэгъуэ - 9
8. Хэкур хъумэныр къалэн лъапӀэщ - 6
9. Гъэмахуэ -7

Анэдэлхубзэмк1э тематическэ план
3 класс (гъэм сыхьэт 70, тхьэмахуэм сыхьэту 2)
Сонэ Абдулчэрим, Дол Хьусен, Анэдэлхубзэ,
Налшык, «Эльбрус», 2019.

№	ЯДЖЫНУ ТЕМЭР	СЫХЬЭТ БЖЫГБЭР	ПЛАНК!Э ЩЕК!УЭК!ЫНУР	ФАКТИЧ. ЩЕК!УЭК!АР
1	Къагъырмэс Борис «Сабий уэрэд».	1	02.09	
2	«Ди щыналтэр»	1	08.09	
3	Псысэхэр.	1	09.09	
4	Псалъэжыхэр.	1	15.09	
5	Къуажэхыхэр.	1	16.09	
6	Псынц1эрыпсалъэхэр.	1	22.09	
7	Таурыхъ «Насып»	1	23.09	
8	Таурыхъ «Насып»	1	29.09	
9	Таурыхъ «Шыкъумц1ий»	1	30.09	
10	Таурыхъ «Шыкъумц1ий»	1	06.10	
11	К1ыщокъуэ Алим «Бажэ пшынэ».	1	07.10	
12	К1ыщокъуэ Алим «Бажэ пшынэ».	1	13.10	
13	Шорэ Ахьмэд «Панэ и жыг».	1	14.10	
14	Шыбзыхъуэ Мухьэмэд «Мэзым»	1	20.10	
15	Къагъырмэс Борис «Ди мэзым».	1	21.10	
16	Шыбзыхъуэ Мухьэмэд «Анэ бгъафэ».	1	27.10	
17	Шыбзыхъуэ Мухьэмэд «Анэ бгъафэ».	1	28.10	
18	Щаджэнц1ык1у Алий «К1ушэ нагъуэ».	1	11.11	
19	Хьэх Сэфарбий «Бжыхьэ»	1	17.11	
20	Журт Биберд «Гуэлым».	1	18.11	
21	Журт Биберд «Гуэлым».	1	24.11	
22	Хьэнфэн Алим «Дадэмрэ жыг хадэмрэ»	1	25.11	
23	Сонэ Абдулчэрим «Бжыхьэ»	1	01.12	
24	Ацкъан Руслан «Боцэ»	1	02.12	
25	Ацкъан Руслан «Боцэ»	1	08.12	
26	Гъубжокъуэ Лиуан «Ямыц1ыху щ1алэ ц1ык1у»	1	09.12	
27	Налшык Мухьэмэд «Быцэ»	1	15.12	
28	Шыбзыхъуэ Мухьэдин «Гуэвэгъуэ»	1	16.12	
29	Шыбзыхъуэ Мухьэдин «Гуэвэгъуэ»	1	22.12	
30	Гъубжокъуэ Лиуан «Пц1ащхъуэ»	1	23.12	
31	Гъубжокъуэ Лиуан «Пц1ащхъуэ»	1	29.12	
32	Щоджэнц1ык1у 1эдэм «Махуэгъэпс и деж»	1	12.01	
33	Щоджэнц1ык1у 1эдэм «Махуэгъэпс и деж»	1	13.01	
34	Елгъэр Кашиф «Илъэсыщ1э»,	1	19.01	
35	Темрокъуэ Барэсбий «Бзу».	1	20.01	
36	Шыбзыхъуэ Мухьэдин «К1эху»	1	26.01	
37	Иуан Бубэ «Щ1ымахуэр – мэзым».	1	27.01	
38	Хьыбар «1уэху ц1ык1у щы1экъым, л1ы ц1ык1у ф1эк1а»	1	02.02	
39	«Пастэр къыздик1ри к1эрт1оф шагъэк1ри пщыгъупщэжынкъым».	1	03.02	
40	«Пастэр къыздик1ри к1эрт1оф шагъэк1ри пщыгъупщэжынкъым».	1	09.02	

41	Таурыхъ «Дыщэ сом»	1	10.02	
42	Мэзыхъэ Борис «Уэт л1ы».	1	16.02	
43	Дэбагъуэ Мухъэмэд «Пхъащ1э ц1ык1у»	1	17.02	
44	Аф1эунэ Лиуан «Адыгэ цей».	1	24.02	
45	К1уант1э 1эзид «Фэеплъ».	1	02.03	
46	К1уант1э 1эзид «Фэеплъ».	1	03.03	
47	К1эмыргуй Т. «Лэжыгъэ урок»	1	09.03	
48	Сонэ Абдулчэрим «Шагъдий»	1	10.03	
49	Тхъэмокъуэ Барэсбий «Щ1ымахуэк1э».	1	16.03	
50	Тхъэмокъуэ Барэсбий «Щ1ымахуэк1э».	1	17.03	
51	Къуныжъ Хьэ1ишэт «Март мазэ»	1	06.04	
52	Къуныжъ Хьэ1ишэт «Март мазэ»	1	06.04	
53	Мэз Аниуар «Мыщэ жейнэд»	1	07.04	
54	Мэз Аниуар «Мыщэ жейнэд»	1	07.04	
55	Елгъэр Кашиф «Тыгъэ лъап1э».	1	13.04	
56	Щаджэнц1ык1у Алий «Гъатхэ»	1	14.04	
57	К1эшт Мухъэз «Бжэндэхъу анэ»	1	20.04	
58	Хьэкъун Исуф «Гъатхэ махуэ»	1	21.04	
59	Ацкъан Руслан «Пшэхэр».	1	27.04	
60	«Майм и 9-р тек1уэныгъэм и махуэшхуэщ»	1	28.04	
61	Бицу Анатолэ «Лъахэр я фэеплъщ»	1	04.05	
62	Кхъуэл1уфэ Хьэчим «Летчик хахуэ»	1	05.05	
63	Елгъэр Кашиф «Тек1уэныгъэм и махуэшхуэ».	1	11.05	
64	Хьэнфэн Алим «Мэз хьыбар».	1	12.05	
65	Тхъэмокъуэ Барэсбий «Хьэрун дадэрэ Т1алэ ц1ык1урэ».	1	18.05	
66	Пщыхъэщ1э Абдул «Азэмэт-шахматист».	1	19.05	
67	Пщыхъэщ1э Абдул «Азэмэт-шахматист».	1	19.05	
68	Хьэх Сэфарбий «Къалэм кык1а щ1алэ ц1ык1у».	1	25.05	
69	Гугъуэт Масирэт «Дыгъэр сурэтыщ1щ»	1	26.05	
70	Тхъэмокъуэ Б. «Удз гъэгъахэр»	1	26.05	
	Зэгъусэу	с.70		

**ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ**

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат 603332450510203670830559428146817986133868575786

Владелец Кожаев Адам Арсенович

Действителен с 24.02.2021 по 24.02.2022